

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De bona & facil uxore cap. ix

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

quidem & Socrates interrogatus a quodam de uxore ducenda nec ne. ita indistincte respondit, Vtrum horum fecisset, acturum eum poenitentiam. Hinc inquit & solitudo, orbitas, interitus generis, & haeres alienus excipiet, illinc perpetua sollicitudo curandae familiae, contextus querelarum, dotis exprobratio, affinium graue supercilium, garrula socrus paratus moechus incertus liberorum euentus. I modo, tuque ipse in rebus tam dubiis fac delectum. Theophrastus uero celeberrimus philosophus in ducenda uxore nihil sibi durius uideri dicebat, quam quod nulla esset uxoris electio, & quod in tanto uitae periculo nullum fieri periculum liceret, quodque qualiscunque uxor contigerit, habenda foret. Si iracunda, cedendum est, si fatua tolerandum, si superba ferendum, si foetida dissimulandum, si ualetudinaria compatiendum, si denique impudica conuiuendum. Quae quidem omnia tunc tandem constant ac sese produnt, quum mutare amplius consilium est nefas.

De bona & facili uxore. Cap. IX.

Quid modo si forte ex animi tui sententia habere tibi uxorem contigerit, cui consent omnia, bonam scilicet, suauem pulchram pudicam facilem, quae (ut aiunt) rara uis in terris, & a paucis uisam, num quid tibi tam fortunato marito erit protinus uel in tantis commodis de uxoris foelicitate gratulandum? Minime quidem, quod nec sic beatus tu tibi placere potes sed collum arctius in laqueum inseruisti, ut istic plus mali plane sit, quam boni. Nam tunc quoque ex nimio amore ferine desipies, ac perpetua exerceberis cura, semper sollicitus ne te satis amet, ne animum mutet, ne corrumpatur. Atque si forte eueniat (ut saepe fit) ut tua haec tam dilecta uxor aegrotet, quod tunc miser

DE MOLESTIIS CONIV.

facies, quid tibi animi mentisve, aut cordis erit? Aegrotandum sanè est tibi pariter cum illa, nusquam ab eius oculis, ab eius latere, ab eius ore, uel latum unguem recedendum. Si parit tibi eum pariente dolendum: si periclitabitur, periclitandum: ac una cum moriente moriendum. Amor enim uiri, quem sibi mulier seu forma, seu morum facilitate concillat, infaniae, ac furori plerumque est proximus: iuxta illud Terentianum. Inceptio est amantium haud amantium. Dum enim uir fruendae amatae uxoris inexplebili cupiditate exæstuat, assiduo metu, cura, suspicionibus, desiderijsque consumitur: usque adeo ut dū nimis perditæ uxorem amat, sibi ipsi reddatur multoties odiosus. Exemplum nobis huiusce miserabilis foelicitatis Anæus Seneca proponit, referens non uisse se quempiam satis ornatum uirum, sed adeo præ uxoris amore furem, ut exiturus domo illius fasciâ pectus sibi obligaret: ut ne puncto quidem temporis à dilectæ coniugis præsentia à memoria laboretur: potio nem quoque nullam nisi eiusdem prægustatam prius labris hauriret. Origo sanè huius amicitiae satis honesta uidetur: at magnitudo affectus, & improuida uis amoris oppido importuna grauis, & immodesta. Quidam quæso refert qua potissimum occasione insanias, dum æquo insanias modo: Protoplastus Adam parens omnium mortalium nisi plus æquo adamasset coniugem, & putasset magis ei parendum esse, quàm Deo, nunquam sciens, uolensque in suam, omniumque perniciem, contra edictum domini fructum uetitum comedisset. Sanson quoque ille robustissimus omnium à nostris tantopere celebratus, nimio affectus zelo in coniugem sese Philistæis deludendum, atque occedendum præbuit. Idem amor Salomonem quoque mortalium omnium sapientissimum ita dementem reddidit, ut à ueræ pietatisque religionis tramite deuium, ad uanam idolorum culturam superstitionemque detorsent, Nonne Cleopatra

regina
uxoris
supera
Ninus
infani
mori
quæ d
permi
Quar
sta in
sus rec
uixit n
seuile
habue
tus est
gem, q
que p
perii p
se tulit
lachry
me, &
cuisset
que a
consta
comp
set for
superf
plo in
(quar
peress
pienti
xerat
tum, i
defun
secun

reginæ amor M. Antonium eousque pertraxit, ut dum
 uxoris persuasionebus miser obsequi studet, uictus, ac
 superatus sibi ipsi necem consciscere coactus sit: Quid
 Ninus Assyriorum rex: nonne & ipse magnum ædidit
 insanix eiusmodi exemplum: quando is usque adeo a
 mori Semiramidis uxoris indulfit, ut (si modo uera sint
 quæ de eo referuntur) eam insignibus regiis instruxerit,
 permittens ut & ipsa aliquandiu sola pro se regnaret:
 Quamobrem occasionem strenua mulier regnandi na
 ta in regno postea perseverauit: turumque in suâ pro
 fus redactum potestatem sic domuit, ut deinceps quid
 uixit non obnoxium modo suis imperiis, uerum etiam
 seruillem in morem, tanquam uile mancipium semper
 habuerit. Darius item Persarum rex suis lachrymis testa
 tus est maiori quidem flagrasse affectu amoris in coniu
 gem, quam cupiditate ditiosis in regnum. Duplici nam
 que prælio profligatus ab Alexandro, & maxima imp
 petri parte exutus, nullum tristitiæ signum unquam præ
 se tulit: at ubi ei mors coniugis nunciata est, solutus in
 lachrymas ad motis ad oculos manibus fleuit amarissi
 me, & plusquam fœmellam, quamuis mollem, flere de
 cuisset. Quid de Tyberio Graccho dicemus: nonne us
 que ad furorem Corneliam uxorem suam adamasse
 constat. Is enim geminis anguibus intra cubiculilimen
 comprehensus, quum ab ostentorum interprete accepis
 set fore, ut si alterius sexus serpens, interimeretur, uxori
 superstes esset, sin uero contra mas necetur, se extem
 plo interiturum: maluit bonus maritus marem occidi
 (quum necesse foret alterum mori) & sibi uxorem suo
 peresse, quæ se superuere uxori. Sed & Plautius nihilo sa
 pientius adamauit Orestillam uxorem: quam secum du
 xerat itineris comitem: nam defuncta ea apud Taren
 tum, ita exanimatus est, ut inter lachrymas, arque oscula
 defuncti cadaueris, ferro incumbens eam ipsam quam
 secum uiuam ducere non poterat, mortuam sit secutus.

DE MOLESTIIS CONIV.

Nec fere minori infania Lepidus dilexit Apuleiam, quam post Syllæ dictatoris interitum ob dissentionem civilem urbe eiectus in Sardiniam insulam relegatus fuisset, audito uxoris repudio, præ tristitia animi mortem uoluntariam miser oppetit. Constat ergo amorem, etiam si uox pudicam, & facilem uxorem, iuxta atque odium solere uexare maritum atque etiam perdere, ut nihil certe iam expedire nobis magis posse uideatur, quam uxorem omnino carere. Verum enim uero si quando nuptiarum desiderium mentem subeat, parum quidem timendum est, ne nimis amabilis tibi uxor contingat, sed in postremis malis habenda est hæc foelicitas matrimonii, quum quæ rarissime, & quæ paucissimis hominibus id soleat euenire.

De superfluo ornatu, uanoque, ac damnofo comptu mulierum. Cap. X.

Non est illa quoque sollicitudo uel potius ærumna in postremis habenda, qua quotidie in exornanda uxore miser maritus affligitur. Nulla enim excipitur ferre mulier ex hoc albo, nam omnes, plus quam res patitur, student elegantiæ, & ex sua natura multo comptiores, atque ornatiores penè malunt uideri, quam pudicæ, atque in eo potissimum inter se certant, ut altera alteram luxu uestimentorum, & cultus ambitione præcellat. Mundiciæ quidem lautitiæque, & ornatus, corporis proprium est, atque innatum studium fœminarum, his gaudent, his fruuntur, atque his sese uel in primis iactant. Quamobrem, ut se exornare, atque cæteris compta superfluo, & luxurioso præstare possint comparanda est eis preciosa, & lauta suppellex atque exquisitus ornatus, ut pluris ferme constet uiro uxoris cultus quam uictus aut uestitus totius reliquæ familiæ. Comparanda enim sunt ei uestes preciosæ omnis generis: aureæ scilicet